Poliisihallituksen asiantuntijalausunto

1 Lausuntopyyntö

Eduskunnan Hallintovaliokunta on pyytänyt poliisihallitukselta asiantuntijalausuntoa Hallituksen esityksestä (HE 161/2026 vp) eduskunnalle kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta.

Esityksen mukaan toisen asteen koulutukseen opiskelijaksi hakevan kolmannen maan kansalaisen ja kaikkien opiskelijoiden perheenjäsenten oleskelulupahakemuksiin sovellettaisiin ulkomaalaislain oleskelulupahakemuksen hylkäämisperusteita koskevaa yleistä sääntelyä. Sama koskisi myös oleskelulupien peruuttamisen säännösten soveltamista.

Kaikkien opiskelijoiden perheenjäsenten oleskelulupahakemusten käsittelyyn ja ratkaisuun sovellettaisiin ulkomaalaislain hakemuksen enimmäiskäsittelyaikaa koskevaa sääntelyä ja säädettäisiin myös perheenjäseniä koskevasta perheenkokoajan asumisaikavaatimuksesta ennen kuin perheenyhdistäminen olisi mahdollista. Opiskelijan oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevan toimeentulovaatimuksen euromäärästä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Lisäksi kaikkien opiskelijoiden oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olisi opinnoissa vaadittava riittävä kielitaito.

2 Asiantuntijalausunto

Poliisi on havainnut opiskelijoiden oleskelulupiin liittyviä väärinkäytöksiä, joita esitetyllä lainsäädäntömuutoksella pyritään ehkäisemään. Kannatamme esitettyjä lainsäädäntömuutoksia sillä toimeentuloon ja opiskelemiseen tarvittavien varojen puute ja puutteellinen kielitaito voivat altistaa opiskelijan pimeille työmarkkinoille, työperäiselle hyväksikäytölle ja jopa ihmiskaupalle. Muutoinkin varattomuus ja kielitaidottomuus lisäävät syrjäytymien mahdollisuutta Suomalaisessa yhteiskunnassa. Esityksessä ei ehdoteta muutoksia poliisin toimivaltaan, joten esitys ei vaikuta poliisin työmäärään tai tehtäviin.

Maahanmuuttovirasto on viime vuosina tehnyt oleskelupien peruuttamisharkintaa siksi, että osa opiskelijan oleskeluluvan saaneista hakijoista on joko lopettanut opinnot tai opinnot eivät ole edenneet opiskeluvuoden aikana. Peruuttamisharkinta on avattu myös sellaisissa tapauksissa, joissa Maahanmuuttovirasto on havainnut hakijan tulleen maahan opiskelijan oleskeluluvalla, mutta oleskelun tarkoituksena eivät ole olleet opinnot, vaan muu oleskelu Suomessa tai toisessa Schengen jäsenmaassa. Näkemyksemme

mukaan esitetty lainsäädäntömuutos selkiyttää hakemuksen hylkäämisen perusteita, kun hakemuksessa esitetyt perustelut eivät vastaa hakijan henkilökohtaisia olosuhteita tai maahantulon todellista tarkoitusta. Väärin perustein haetun oleskelulupahakemuksen hylkääminen jo ennen maahan saapumista on uskottavan maahantulojärjestelmän perusta.

Aiemmin tehdyn selvityksen mukaan selvä enemmistö opiskelijoista odottaa löytävänsä Suomesta osa-aikatöitä toimeentulonsa täydentämiseksi. Opiskelijat ovat luulleet, että Suomessa on työvoimapula ja englanninkielinen työpaikka olisi helposti saatavilla. Todellisuudessa pääsy työmarkkinoille on koettu erittäin vaikeaksi, erityisesti ilman suomen kielen taitoa. Kannatamme opiskelijan ja opiskelijan perheenjäsenen oleskeluluvan myöntämisen edellytyksenä olevan toimeentulovaatimuksen säätämisestä valtioneuvoston asetuksella. Riittävät rahavarat mahdollistaisivat opintojen etenemisen eikä hakija joutuisi tilanteeseen, jossa voisi ajautua laittomille työmarkkinoille, työperäisen hyväksikäytön kohteeksi tai toimeentulotukiasiakkaaksi.

On hyvä, että esityksen tavoitteena on mahdollistaa kielteisen päätöksen tekeminen tai oleskeluluvan peruuttaminen niissä tapauksissa, kun opiskelijalla ei ole oleskeluluvan myöntämisen edellytykseksi säädettävää riittävää kielitaitoa suorittaa opintoja. Näkemyksemme mukaan on tärkeää, että kielitaidottomien opiskelijoiden Suomeen tulo voitaisiin estää, jotteivat he joutuisi haavoittuvaan asemaan.

Tuemme esityksen tavoitetta ehkäistä toisen asteen koulutukseen opiskelijaksi hakevien kolmansien maiden kansalaisten ja heidän perheenjäsentensä mahdollista hyväksikäyttöä ja haavoittuvaan asemaan joutumista riittämättömän toimeentulon tai puutteellisen kielitaidon haasteiden vuoksi. Lisäksi on hyvä, että esitetyn lainsäädäntömuutoksen tavoitteena on ehkäistä oleskelulupien väärinkäytöksiä ja niistä aiheutuvia mahdollisia turvallisuusuhkia.

Janne Lepsu, Poliisitarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 19.10.2026 klo 10:25. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu

Hallintovaliokunta

Tiedoksi

Poliisijohtaja Sanna Heikinheimo
Poliisiylitarkastaja Sami Hätönen
Poliisitarkastaja Marjo Tyynelä
Poliisitarkastaja Ilkka Juola
esikunta.poliisihallitus@poliisi.fi

Poliisihallitus
Opastinsilta 12 B, PL 1000, 00521 Helsinki
kirjaamo.poliisihallitus@poliisi.fi
Puhelin +358 295 480 181, Faksi +358 295 411 780, poliisi.fi